

Ministerstvo financí České republiky
Odbor přímých daní
č.j. 15/12 393/1993

POKYN č. D - 7

o jednotném výkladu zákona o silniční dani

Od 1. ledna 1993 je v České republice zavedena nová daňová soustava, v rámci níž je nově uplatňována silniční daň upravená zákonem ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční.

K § 1

Účel zákona

Cílem zákona o silniční dani je zdanit užívání pozemních komunikací v České republice silničními motorovými vozidly a získat tak příjem - finanční prostředky do státního rozpočtu. Z výnosu silniční daně předpokládaného ve výši cca 4 mld Kčs budou hrazeny výdaje na údržbu, opravy, modernizaci a výstavbu pozemních komunikací v České republice.

K § 2

Předmět daně

Zdanění podléhají silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která splňují tyto rozhodné skutečnosti:

a) mají přidělenou státní poznávací značku v České republice nebo jsou evidována v zahraničí,

b) jsou používána

- k podnikání
- k jiné samostatné výdělečné činnosti
- nebo v přímé souvislosti s podnikáním nebo jinou samostatnou výdělečnou činností.

Obě rozhodné skutečnosti musí být splněny najednou.

Podnikáním se podle obchodního zákoníku rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem je osoba zapsaná v obchodním rejstříku, osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění nebo podniká na základě jiného oprávnění podle zvláštních předpisů anebo provozuje zemědělskou výrobu a je zapsaná do evidence rovněž podle zvláštních předpisů.

Silniční dani podléhají ta silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla s přidělenou státní poznávací značkou, popřípadě evidovaná v zahraničí, která slouží při podnikání v oblasti silniční dopravy osob nebo nákladů, anebo jsou využívána při ostatních podnikatelských aktivitách anebo při výkonu jiné samostatné výdělečné činnosti, kterou se rozumí samostatná činnost, jejímž výsledkem jsou díla literární, vědecká a umělecká chráněná autorským zákonem, samostatná činnost vynálezců a ostatní činnosti, jejichž výsledky jsou chráněny předpisy průmyslového práva a dále výkon nezávislého povolání, které není ani živností ani podnikáním.

Jde v podstatě vždy o použití silničního motorového vozidla k činnostem, z nichž plynoucí příjmy podléhají dani z příjmů podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, nebo obdobným daním v zahraničí.

Silniční motorová vozidla nepodléhají silniční dani, jsou-li užívána právníckými osobami v souvislosti s činnostmi, které jsou jejich posláním a proto z něho plynoucí příjmy nepodléhají dani z příjmů právníckých osob. Jde např. o příspěvkové, rozpočtové a podobné instituce. Pokud však tyto instituce provozují podnikání na základě oprávnění podle živnostenského zákona, podléhají silniční dani vozidla využívaná v přímé souvislosti s předmětným podnikáním, z něhož plynoucí příjmy jsou rovněž předmětem daně z příjmů. U příspěvkových organizací podléhají zdanění i vozidla využívaná při provozování hospodářské činnosti, jejíž rozsah a podmínky stanovil zřizovatel příspěvkové organizace (vyhláška č. 205/1991 Sb.). Obdobně se posuzují pro účely silniční daně i obce. Jsou poplatníky silniční daně, provozují-li podnikatelské aktivity na základě živnostenského listu (koncese), i když příjmy z podnikatelských aktivit obcí dani z příjmů právníckých osob nepodléhají.

Podmínka "použití vozidla k podnikání" je splněna již tím, že silniční motorové vozidlo a jeho přípojné vozidlo je zahrnuto do hmotného majetku fyzické nebo právnícké osoby za účelem jeho odpisování do výdajů (nákladů) nebo není do hmotného majetku zahrnuto, ale za jeho používání jsou účtovány výdaje podle záznamu o jízdách (náklady) podle § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Daňová povinnost vzniká v měsíci, kdy je do knihy jízd zaznamenána první jízda a v souvislosti s tím zaúčtovány i výdaje podle § 24 zákona č. 586/1992 Sb. Předmětnou podmínku stanovenou zákonem "v přímé souvislosti s podnikáním" splňují i vozidla, jejichž držitelé jsou zaměstnanci podnikatele, který jejich vozidel využívá ke svému podnikání, na které je mu uděleno živnostenské nebo obdobné oprávnění podle zvláštních předpisů. Tato vozidla nejsou zařazena do hmotného majetku a za jejich použití jsou zpravidla vypláceny zaměstnavatelem (společností s r.o.) náhrady

podle zákona č. 119/1992 Sb.

Silniční dani nepodléhají zvláštní vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou podle vylášky č. 41/1984 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů určená k jiným účelům než k užívání pozemních komunikací, po nichž se pohybují jen ve výjimečných případech. Mezi zvláštní vozidla se zahrnují i zemědělské a lesnické traktory, jednonápravové kultivační traktory apod. a jejich přívěsy. Pro účely zákona o silniční dani nepodléhá dani vždy jeden traktor a jeden jeho přívěs. Nadbytečné přívěsy, kterým byla přidělena státní poznávací značka silniční dani podléhají. Silniční dani nepodléhají vozidla se zvláštní státní poznávací značkou - trvale manipulační A, X, H, U, P, C, B a O.

K § 3

Osvobození od daně

Do daňového přiznání zahrne poplatník daně i vozidla od daně osvobozená a poznamená nárok na osvobození ze zákona. Do přiznání se neuvádí vozidla jednostopá a vozidla se třemi koly, vozidla diplomatických misí a vozidla používaná zaměstnanci k pracovním cestám.

Vozidla evidovaná v zahraničí, jde-li o osobní automobily a nákladní automobily o celkové hmotnosti nepřevyšující 3,5 t a jejich přípojná vozidla, která se na území České republiky ve zdaňovacím období zdržují déle než 183 dní (zahraniční leasing, stálá provozovna, podnik se zahraniční majetkovou účastí apod.) podléhají silniční dani (nejsou osvobozena). Správcem daně je finanční úřad.

Vozidla s přidělenou státní poznávací značkou v České republice, která se zdržují mimo české území ve zdaňovacím období, alespoň 184 dní jdoucích po sobě, jsou od daně osvobozena. Nárok na osvobození se uplatňuje až v následujícím zdaňovacím období a to podle skutečné délky pobytu v zahraničí. Osvobození v plné výši se uplatní, bylo-li vozidlo mimo republiku po celý kalendářní rok nebo v poměrné výši, tj. 1/12 z roční sazby daně za každý kalendářní měsíc, který bylo vozidlo prokazatelně v zahraničí.

Vozidla, která zaručují ekologický provoz jsou osvobozena nejdéle však do konce roku 1995, to znamená na tři zdaňovací období od nabytí účinností zákona. Jsou to jednak vozidla na elektrický pohon (elektromobil) a dále vozidla splňující limity stanovené zvláštními předpisy Evropské hospodářské komise OSN nebo jim odpovídající direktivou Evropského společenství.

Splnění limitu se prokazuje údaji zapsanými v technickém průkazu vozidla nebo samostatným dokladem vydaným výrobcem nebo akreditovaným dovozcem předmětných vozidel. Ve zdaňovacím období 1994 a 1995, uplynula-li od zápisu v technickém průkazu nebo od vydání samostatného dokladu doba delší než dva roky, prokazuje poplatník nárok na osvobození potvrzením autorizovaného pracoviště pro měření emisí (Stanice technické kontroly).

Splňuje-li nárok na osvobození tahač, uplatňuje poplatník toto osvobození i pro jeden návěs, neboť tahač sám nesplňuje předpoklady pro provoz po pozemní komunikaci v souvislosti s podnikáním. Splňuje-li nárok na osvobození nákladní nebo osobní automobil, neuplatňuje se osvobození pro přívěs.

Nárok na osvobození od daně silniční mají do konce roku 1995 i vozidla vybavená zařízeními zajišťujícími částečně ekologický provoz podle předpisu EHK-OSN 83-B.

Podmínky, za nichž bude nárok na osvobození přiznán, stanoví vyhláška ministerstva financí č. 70/1993 Sb. I v těchto případech doklad, od jehož vydání uplynula doba delší než dva roky, je třeba doplnit potvrzením o kladném výsledku emisní zkoušky (v roce 1994 a 1995).

Vozidla záchranné a pohotovostní služby je třeba posuzovat takto:

Vozidla sanitní, záchranná, ambulantní apod. jsou takto označena přímo v technickém průkazu vozidla. Za vozidla pohotovostní jsou považována speciální vozidla požární a dále ta vozidla, která jsou viditelně označena jako vozidla pohotovostní (nápis a majáček).

Jde-li o osvobození vozidel "zpravidla" používaných k zákonem stanovenému účelu, rozumí se tím, že pro stanovený účel (osvobození) ujede vozidlo více než 50 % km z celkem ujetých ve zdaňovacím období. Zjišťuje se z denních záznamů o provozu vozidla.

Osvobozena jsou i osobní vozidla používaná držitelem vozidla, který je fyzickou osobou - zaměstnancem (společník spol. s r.o.) k pracovní cestě, na kterou jej vysílá zaměstnavatel. Za zaměstnance se považují ty fyzické osoby, kterým plynou příjmy ze závislé činnosti podle § 6 zákona č. 586/1992 sb., o daních z příjmů. Správce daně posoudí, zda jde o pracovní cestu nebo o výkon podnikatelské činnosti.

Nelze zaměňovat pro účely silniční daně pracovní cestu v pravém smyslu slova s pravidelným výkonem činnosti, s podnikáním, ke kterému rovněž vydává příkaz zaměstnavatel nebo s výkonem činnosti společníka společnosti s ručením omezeným. Postupuje se v konkrétních případech podle jednotlivé podnikatelské aktivity.

Jiná vozidla než osobní použitá zaměstnancem (držitel vozidla) k pracovní cestě jsou vždy předmětem daně silniční.

Je-li podnikatelskou činností zaměstnavatele nebo společnosti s ručením omezeným doprava osob nebo nákladů (taxislužba), činnost opravárenská, údržbářská, servisní, montážní (oprava elektrospotřebičů, malířské, lakyrnické, tapetářské a podobné práce, servisní počítačové činnosti apod. nebo jde o obchodní cestující - dealery, výuka v autoškolách) a je-li výkon těchto činností prováděn zaměstnanci nebo společníky spol. s ručením omezeným s pravidelným využíváním vozidel, jejichž jsou držitelé (zaměstnanci, společníci s r.o.) a zaměstnavatel (společnost) jim vyplácí náhrady podle zákona č. 119/1992 Sb., jde o zastřenou smlouvu (obcházení ustanovení § 2 zákona o silniční dani) a předmětné vozidlo zaměstnance podléhá zdanění. Poplatníkem daně silniční je zaměstnanec (společník). To platí i v případech, kdy zaměstnavatel nevyplácí náhrady podle zákona č. 119/1992 Sb., ale podle obsahu pracovní smlouvy zaměstnanec při výkonu práce používá své osobní vozidlo a formou vyšší mzdy je zohledněn i fakticky pronájem vozidla.

Osvobození uvedené v § 3 odst. 1 písm. ch) se vztahuje na vozidla závodové dopravy i na vozidla speditérské firmy, která zabezpečují svoz a rozvoz zásilek.

K § 4

Poplatník daně

Poplatníkem silniční daně je fyzická nebo právnická osoba zapsaná jako držitel vozidla

v technickém průkazu vozidla vydaném v České republice. Poplatník nemusí být vždy totožný s podnikatelem. Poplatníkem daně je držitel vozidla, kterého je použito v přímé souvislosti s podnikáním.

Podle informací Policie ČR se jako držitel vozidla zapistuje jen právnická osoba. V některých případech jsou jako držitelé zapsány i závody, podniky, pobočky, které mají omezenou právní subjektivitu. Daňové přiznání u FÚ příslušného podle místa svého sídla podává právnická osoba i za takto zapsané držitele. Vozidla, která jsou zahrnuta do bezpodílového spoluvlastnictví manželů využívaná při podnikání manželem, který není v technickém průkazu zapsán jako držitel, podléhají rovněž silniční dani při splnění rozhodných skutečností, ale zaplacenou silniční daň nelze zahrnout do výdajů (nákladů) pro účely daně z příjmů. Je-li druhý z manželů, který je poplatníkem silniční daně spolupracující osobou při podnikání (§ 12 odst. 3 zákona o daních z příjmů) uplatní silniční daň v rámci svého podílu na společných výdajích.

Poplatníkem daně z vozidel evidovaných v zahraničí, která jsou užívána podnikem se zahraniční majetkovou účastí se sídlem v ČR, stálou provozovnou na území České republiky zřízenou subjektem se sídlem v zahraničí, nájemcem vozidla se sídlem (bydlištěm) na území ČR apod. jsou ti, kteří těchto vozidel užívají na území ČR. To platí i pro vozidla evidovaná ve Slovenské republice, jsou-li takto užívána na území České republiky.

K § 5

Základ daně

Pro stanovení základu daně se vychází z údajů uvedených v technických dokladech k silničnímu

motorovému vozidlu nebo jeho přípojnému vozidlu.

Pro osobní automobily (silniční motorová vozidla určená pro dopravu osob v počtu nejvýše devět včetně řidiče a celkovou hmotností nepřevyšující 3,5 t) je základem daně zdvihový objem motoru v cm^3 .

V případě nejasnosti, zda jde o vozidlo osobní nebo nákladní se postupuje pro účely silniční daně placené v roce 1993 takto:

U sporných vozidel je v technickém průkazu uveden zpravidla zápis dodávkové vozidlo nebo kombinované vozidlo anebo osobní speciál.

Je-li v osvědčení o technickém průkazu poznámka "1 až 3 místa k sezení (včetně řidiče)" jde o nákladní vozidlo.

Je-li zaznamenáno více míst k sezení (nejvýše 9 včetně řidiče) jde o osobní automobil.

Není-li z osvědčení zřejmý počet míst k sezení, dostaví se poplatník k dopravnímu inspektorátu s technickým průkazem k zápisu kategorie vozidla.

Pro tahače a návěsy je základem daně součet hmotností (tlaku) v tunách připadající na nápravy a počet náprav, a to zvlášť zjištěný pro návěs a zvlášť pro tahač.

Pro ostatní silniční motorová vozidla (nákladní vozidla, autobusy, speciální vozidla a přívěsy) je základem daně celková hmotnost v tunách a počet náprav. Jsou-li v příslušné rubrice (užitečná, pohotovostní hmotnost) uvedeny údaje dva, činí celková hmotnost součet vyšších hodnot.

K § 6 a § 7

Sazby daně

Sazby daně jsou stanoveny v roční výši pro každé

jednotlivé vozidlo, to znamená zvláště pro tahač, návěs, nákladní vozidlo, autobus, přívěs atd. podle zjištěného základu daně.

K § 8 až § 10

Pro vozidla, kterým byla přidělena státní poznávací značka v České republice a pro vozidla evidovaná v zahraničí, která se zdržují v České republice déle než 183 dní v kalendářním roce, vzniká daňová povinnost využitím k podnikání. Daň spravují finanční úřady.

Z vozidel, kterým vznikne daňová povinnost do 31. ledna zdaňovacího období, se platí daň v roční sazbě. Vznikne-li daňová povinnost během zdaňovacího období, platí se daň v poměrné výši odpovídající součinu 1/12 příslušné roční sazby daně a počtu kalendářních měsíců počínaje měsícem vzniku daňové povinnosti do konce zdaňovacího období.

V poměrné výši se platí daň i z vozidel, kterým vznikne nebo zanikne nárok na osvobození během zdaňovacího období.

Vozidla, která poplatník ve zdaňovacím období roku 1993 do 31. 3. vyřadil trvale z evidence dopravního inspektorátu nebo prodal, nezahrnuje do daňového přiznání a neplatí daň. Podal-li již poplatník u správce daně daňové přiznání a daň zaplatil postupuje správce daně takto:

Vozidla převedená na nový subjekt (prodej) - daň se nevrací, finanční úřad postupuje podle § 15 odst. 2 zákona.

Vozidla vyřazena trvale z evidence u dopravního inspektorátu jsou řešena rozhodnutím ministerstva financí podle § 55a zákona č. 337/1992 Sb., ve znění

zákona č. 35/1993 Sb., zánik daňové povinnosti.
Rozhodnutí ministerstva financí řeší prominutí daně
i pro vozidla, která jsou do 31. 3. t.r. dočasně
vyřazena z provozu dopravním inspektorátem Policie ČR.

Silniční daň je splatná předem na zdaňovací období
(nikoli až po jeho uplynutí jako např. daň z příjmů)
nejpozději do 31. ledna kalendářního roku.
Nepřevyšuje-li v úhrnu u jednoho poplatníka daň 50 tis.
Kčs, je splatná najednou. Ve zdaňovacím období roku
1993 je silniční daň splatná nejpozději do 31. března
1993. Správce daně může rozhodnout o povolení splátek
(§ 17 odst. 2 zákona) i v případech placení daně podle
§ 10 odst. 1 zákona. Žádost podléhá správnímu poplatku
ve výši 100,- Kčs.

Silniční daň převyšující ve zdaňovacím období u
jednoho poplatníka v úhrnu 50 tis. Kčs se platí ve
čtyřech stejných splátkách, a to do 31. 1. (v roce 1993
do 31. března), 30. 4., 31. 7. a 31. 10. zdaňovacího
období.

U vozidel, u nichž vznikne daňová povinnost v
průběhu zdaňovacího období, je daň splatná v poměrné
výši ve lhůtě nejbližší splátky na daň. Zákon ukládá
poplatníkovi daně povinnost vést evidenci o placené
dani, popřípadě splátkách na daň podle jednotlivých
vozidel pro větší přehlednost, protože lze předpokládat
pohyb ve vozovém parku podnikatelů.

K § 12

Sleva na dani

Právní úprava silniční daně zakotvuje úlevu na
dani, je-li silničního motorového vozidla využíváno k

ekologickým dopravám formou kombinované dopravy po silnici, železnici nebo vodní cestou.

Jde vždy o dopravu celého vozidla železnicí nebo lodí.

K § 17

Podle ustanovení § 17 odst. 2 zákona může finanční úřad - správce daně rozhodnout o povolení splátek k žádosti poplatníka (podléhá správnímu poplatku), jehož celková daňová povinnost v úhrnu nepřevyšuje ve zdaňovacím období 50 tis. Kčs.